

Jaarverslag 2025

Rekenkamer Wijchen

Leden van de Rekenkamer v.l.n.r.: Karin Homan, Ron Soehawan, Paula den Hartogh

Jaarverslag in één oogopslag

Onderzoek	Start	Oplevering
Onderzoek 1: Klimaat en Energie op lokaal en regionaal niveau	September 2025	April 2026
Onderzoek 2: Onderbesteding	April 2025	Maart 2026

Overleggen	Hoofddoel	Aantal keren
Rekenkamer (intern)	Voortgang lopende onderzoeken	10
Klankbordgroep	Aansluiten bij behoefte gemeenteraad	2
Regionaal (extern)	Versterken regionale samenwerking	2

Rekenkamer-lid	Datum benoeming	Einde termijn	Herbenoembaar
Ron Soehawan (voorzitter)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja
Paula den Hartogh (lid)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja
Karin Homan (lid)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja

Omschrijving	Begroot 2025 (€)	Realisatie 2025 (€)	Verschil (€)
Presentiegeld + reiskosten	16.285	18.870	-2.585 ¹
Lidmaatschap van de NVRR	450	440	10
Onderzoek Klimaat en energie	25.315	24.800	515
Onderzoek Werkbedrijf	10.000	0	10.000
Onderzoek Onderbesteding	500	500	0
Onderzoek Kinderarmoede		4.000	-4.000
Onderzoek inwonerparticipatie		4.580	-4.580
Overig	650	0	650
Totaal	53.200	53.190	10

¹ De presentiegelden zijn dit jaar hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een nabetaling: een indexatie die in een eerder jaar niet is doorgevoerd, is in het verslagjaar alsnog verrekend. Hierdoor vallen de totale kosten eenmalig hoger uit.

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Uitgangspunten werkwijze Rekenkamer	1
Onze taak	1
Onze missie	1
Onze werkwijze	1
Onze selectiecriteria	2
2. Afronding rekenkameronderzoeken in 2025	3
Effectiviteit armoedebelief gemeente Wijchen	3
Omgevingsparticipatie	4
Doemee-onderzoek toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht	4
3. Lopende rekenkameronderzoeken in 2025	6
Klimaat en energie op lokaal en regionaal niveau	6
Onderbesteding	7
4. Vergaderingen en andere activiteiten	8
Vergaderjaar 2025	8
De Klankbordgroep	8
5. Personele bezetting	9
6. Financiële verantwoording	9

1. Inleiding

Met dit jaarverslag legt de Rekenkamer Wijchen verantwoording af over de werkzaamheden en uitgaven in 2025. Het biedt inzicht in de uitvoering van de wettelijke taken van de rekenkamer.

- Hoofdstuk 2 presenteert de uitgangspunten voor de werkwijze van de rekenkamer.
- Hoofdstuk 3 gaat in op de afgeronde onderzoeken in 2025.
- Hoofdstuk 4 gaat in op de lopende onderzoeken in 2025.
- Hoofdstuk 5 gaat in op de vergaderingen en overige werkzaamheden.
- Hoofdstuk 6 beschrijft de personele bezetting van de rekenkamer.
- Hoofdstuk 7 bevat de financiële verantwoording voor de besteding van de middelen.

2. Uitgangspunten werkwijze Rekenkamer

Onze taak

De rekenkamer geeft invulling aan de taken die vallen onder de gemeentewet (artikel 81a t/m 81k en artikel 182 t/m 185), te weten de verankerde taak om onderzoek te doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid.

Onze missie

De rekenkamer ondersteunt de gemeenteraad bij zijn kaderstellende en controlerende taak. En helpt de raad bij het verder uitdiepen, het vergroten van inzichten, versterken van de controle en het stellen van kaders. De rekenkamer wil bijdragen aan meer inzicht in de prestaties van de gemeente en waar nodig aanbevelingen doen voor de toekomst.

Onze werkwijze

De rekenkamer voert daartoe onderzoeken uit en bepaalt vanuit haar onafhankelijkheid zelf welke onderwerpen worden onderzocht en hoe het onderzoek wordt ingericht. Hierover rapporteert zij aan de gemeenteraad. Het werk van de rekenkamer is relevant, noodzakelijk en kwalitatief hoogwaardig. De rekenkamer laat zich hierbij leiden door een aantal principes:

- Zij staat in verbinding met de gemeente;
- Zij werkt zorgvuldig en is opbouwend in haar adviezen;
- Zij verbreedt het beeld van de bestuurders en voedt het debat;
- Zij is van toegevoegde waarde.

Onze selectiecriteria

De rekenkamer laat zich leiden door de volgende criteria bij het maken van onderwerpkeuzes:

1. Het onderwerp raakt de inwoner.
2. Er is sprake van grote financiële en/of maatschappelijke belangen en dus grotere risico's.
3. Er is behoefte aan meer effectiviteit, doelmatigheid en rechtmatigheid.
4. Het te verrichten onderzoek is nieuw. Dat wil zeggen dat er recentelijk geen vergelijkbaar onderzoek is verricht over het betreffend onderzoeksonderwerp. Noch dat het onderzoeksonderwerp deel uitmaakt van lopend onderzoek.
5. Bij de keuze dient er sprake te zijn van een evenwichtige spreiding tussen het fysieke en sociaal domein.
6. Het onderzoek moet passen binnen de taakopdracht van de rekenkamer.

2. Afronding rekenkameronderzoeken in 2025

De rekenkamer heeft in 2025 drie onderzoeken afgerond die in 2024 zijn gestart:

- Effectiviteit armoedebelief gemeente Wijchen
- Omgevingsparticipatie
- DoeMee-onderzoek toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht

Hieronder volgt een korte toelichting op deze onderzoeken en de raadsbesluiten die daaruit voortgekomen zijn.

Effectiviteit armoedebelief gemeente Wijchen

De rekenkamer heeft onderzoek verricht naar het armoedebelief van de gemeente Wijchen, met bijzondere aandacht voor kinderarmoede.

De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

"In hoeverre slaagt de gemeente Wijchen erin om met de armoedeaanpak de Wijchense huishoudens, en in het bijzonder kinderen, in (dreigende) armoede te bereiken en is deze aanpak effectief?"

De rekenkamer trekt op basis van het onderzoek vier conclusies:

1. Hoewel de aantallen en uitgaven van verstrekte ondersteuning goed inzichtelijk zijn, ontbreekt een beeld van het aantal niet-gebruikers per regeling en hun profiel. Daarnaast is er weinig inzicht in het effect van de ondersteuning op de bestaanszekerheid.
2. Het vinden en aanvragen van ondersteuning wordt als moeilijk ervaren door inwoners, waardoor niet iedereen de hulp krijgt die nodig is.
3. De geboden hulp biedt inwoners ademruimte en kinderen kunnen meer meedoen aan de samenleving, maar de hulp lost voor velen de onderliggende structurele problemen niet op. Regelingen zijn namelijk specifiek en afgebakend, waardoor ze wel specifieke problemen aanpakken maar geen duurzame oplossingen bieden.
4. De raad beschikt over onvoldoende sturingsmogelijkheden om de effectiviteit van het beleid te beoordelen. Raadsleden hebben behoefte aan duidelijke informatie over de maatschappelijke effecten en de relatie tussen kosten en resultaten, inclusief inzicht in de kosten van de huidige uitvoering en van alternatieve vormen. Dit stelt hen in staat betere keuzes te maken.

Hieruit volgen vier aanbevelingen:

1. Vergroot het inzicht in het niet-bereik door zicht te krijgen op het aantal niet-gebruikers en op het profiel van niet-gebruikers van armoederegelingen.
2. Vergroot de effectiviteit door in te spelen op achterliggende oorzaken. Doe dit door consultants binnen wettelijke kaders meer flexibiliteit te bieden om maatwerk te leveren en achterliggende oorzaken aan te pakken. Bevorder daarnaast een intensievere samenwerking tussen consultants en partners om inwoners structureel en effectief te ondersteunen.
3. Ontwikkel een leer- en verbetercyclus waarbij met partners in de bestrijding van armoede en andere gemeenten kennisuitwisseling en doorontwikkeling kan plaatsvinden.
4. Geef een vervolg aan het beleidsplan "Geldzorgen, armoede en schulden". Stel een uitvoeringsplan op met een integrale benadering over de effectiviteit van de uitvoering en daarbij mogelijke interventies, een aantal scenario's en de daaraan verbonden kosten.

De raad heeft deze aanbevelingen op 17 april 2025 ongewijzigd vastgesteld.

Omgevingsparticipatie

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

"Hoe zijn het beleid en de werkwijze op het terrein van omgevingsparticipatie in de gemeente Wijchen vormgegeven en hoe kan dit beleid verbeterd worden?"

De rekenkamer concludeert dat de gemeente Wijchen omgevingsparticipatie de afgelopen jaren heeft verbeterd met geactualiseerde participatiewijzers en duidelijk beleid voor verplichte participatie. Het in 2024 vastgestelde Participatie- en cocreatiebeleid gaat verder dan alleen de omgevingsdialoog en stimuleert bredere samenwerking met inwoners. De Wet versterking participatie op decentraal niveau, die op 1 januari 2025 is ingegaan, vraagt om verdere concretisering van het participatiebeleid. Het vaststellen van een verplichte participatieverordening vóór 2027 is hierbij een belangrijke stap. De participatiewijzers zijn helder en sluiten aan bij de Omgevingswet, maar missen afdwingbaarheid. Referentiegemeenten bieden inspirerende voorbeelden om grip op complexe projecten te versterken, waarvoor de Rekenkamer specifieke aanbevelingen doet.

De rekenkamer heeft dit onderzoek in februari 2025 gepubliceerd. De raad heeft op 26 juni 2025 onderstaande aanbevelingen uit het rapport vastgesteld:

1. In te stemmen met de conclusies van het rekenkamerrapport "Omgevingsparticipatie Wijchen", en het college opdracht te geven de daaruit voortkomende aanbevelingen uit te voeren:
 - a. Kom met een voorstel voor een participatieverordening.
 - b. Verduidelijk het participatiebeleid.
 - c. Pas de Participatiewijzer aan om grip op complexe projecten te vergroten.
2. Het college te verzoeken de raad te rapporteren over de voortgang van de uitvoering van deze aanbevelingen via de planning en control cyclus.

Doemee-onderzoek toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht

De Rekenkamer Wijchen heeft deelgenomen aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht. De rekenkamers in het Rijk van Nijmegen hebben een gezamenlijke brief opgesteld. Deze brief bevat vijf aandachtspunten voor de gemeenteraden en laat zien hoe energiebesparing concreet bijdraagt aan lokale duurzaamheidsdoelen.

De rekenkamers geven drie centrale aandachtspunten mee aan de raden:

- a. Blijf afspraken maken met de ODRN over de uitvoering van toezicht en handhaving.
- b. Zorg voor continuïteit van de financiering na het wegvallen van de financiële ondersteuning van provincie en Rijk.
- c. Ondersteun het (zo goed mogelijk) monitoren van de energiebesparing door toezicht en handhaving.

Daarnaast hebben de rekenkamers nog twee meer procesmatige aandachtspunten voor de raden:

- a. Vraag aan het college van B&W om u in de jaarlijkse rapportage over de opvolging van aanbevelingen van uw rekenkamer (Gemeentewet, artikel 185a) ook te informeren over de invulling van bovenstaande aandachtspunten en de daarmee bereikte resultaten.
- b. Verzoek uw vertegenwoordiger in het AB van de ODRN deze brief en bijlagen te agenderen.

Tot slot heeft de Rekenkamer Wijchen het volgende aandachtspunt specifiek gericht aan de raad van Wijchen:

- De energiebesparingsplicht kan een waardevolle rol spelen in de realisatie van de duurzaamheidsambities van de gemeente Wijchen. Het benutten van deze wettelijke verplichting als instrument binnen de bredere duurzaamheidsaanpak, bijvoorbeeld binnen de Lokale Energiestrategie (LES), kan helpen om ambities concreet en meetbaar vorm te geven.

Naar aanleiding van de brief van de regionale rekenkamers en de informatienota die de Rekenkamer Wijchen aan de raad heeft aangeboden, heeft de raad op 26 juni 2025 het college per motie verzocht om:

- Samen met de ODRN te onderzoeken hoe het toezicht en de handhaving op de energiebesparingsplicht kan worden versterkt, zowel in kwantiteit (aantal controles) als kwaliteit (opvolging en ondersteuning van bedrijven);
- Bedrijven actief te informeren en adviseren over de beschikbare ondersteuning voor het voldoen aan de energiebesparingsplicht via het energieloket, de duurzaamheidslening en het regionale expertisecentrum energie.
- Daarbij in de komende begrotingscyclus structureel middelen voor deze taak te reserveren, zodat de continuïteit van de uitvoering geborgd blijft na afloop van tijdelijke rijksbijdragen;
- Periodiek (bijvoorbeeld jaarlijks of tweejaarlijks) de gemeenteraad te informeren over de voortgang van de handhaving op de energiebesparingsplicht;
- Deze versterking onderdeel te maken van de uitvoering van de Lokale Energiestrategie (LES) en het bredere duurzaamheidsbeleid van de gemeente.

De motie werd unaniem aangenomen.

3. Lopende rekenkameronderzoeken in 2025

De rekenkamer heeft in 2025 de onderstaande onderzoeken gestart.

1. **Klimaat en Energie op lokaal en regionaal niveau:** hoe geeft de gemeente sturing aan de realisatie van haar klimaatdoelstellingen? En op welke wijze draagt de regionale samenwerking bij aan deze realisatie?
2. **Onderbesteding:** wat is de omvang van (structurele) onderbesteding en heeft de raad een goed inzicht in de baten en lasten en kan dit worden verbeterd?

In het jaarplan 2025 was ook een regionaal onderzoek naar het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen opgenomen. Dit onderzoek is na regionaal overleg uitgesteld tot 2026.

In dit hoofdstuk worden de twee onderzoeken nader toegelicht.

Klimaat en energie op lokaal en regionaal niveau

Met dit onderzoek beoogt de rekenkamer inzicht te geven in de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het klimaat- en energiebeleid van de gemeente Wijchen.

Vanuit deze doelstelling is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

In hoeverre is er, sinds het vaststellen van het beleidsplan Samen naar een duurzaam Wijchen (2018–2023), sprake van een doeltreffende en doelmatige aanpak binnen de gemeente Wijchen ten aanzien van haar klimaat- en energiedoelstellingen?

Om deze hoofdvraag te beantwoorden, zijn de volgende deelvragen geformuleerd.

Beleid

1. In hoeverre is er sprake van helder geformuleerd en vastgesteld beleid, met duidelijke ambities, doelen en financiële kaders?
2. In hoeverre sluiten de gemeentelijke doelstellingen aan bij de regionale RES-doelstellingen en de mogelijkheden binnen de Groene Metropoolregio?
 - a. Welke knelpunten en succesfactoren zijn te identificeren?
3. In hoeverre houdt het gemeentelijk beleid rekening met de in het klimaatakkoord gestelde doelen?

Organisatie en uitvoering

4. Hoe heeft de gemeente Wijchen de afgelopen jaren uitvoering en sturing gegeven aan de realisatie van haar klimaat- en energiedoelstellingen?
 - a. Hoe zijn de doelen vertaald naar concrete uitvoeringsmaatregelen?
 - b. In hoeverre heeft de gemeente gestuurd op concrete en meetbare resultaten?
 - c. Welke knelpunten en succesfactoren zijn te identificeren?
5. Welke rol speelt regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio en de RES bij het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen?
 - a. Welke knelpunten en succesfactoren zijn te identificeren?

Resultaten

6. Hoe wordt de voortgang van het gemeentelijk klimaatbeleid gemonitord (en geëvalueerd) en hoe zijn de uitkomsten benut voor bijsturing?
7. Wat is er bekend over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid?
8. In hoeverre heeft de gemeente inzicht in de ervaringen van inwoners en hoe zijn zij meegenomen door de beleidscyclus heen?

Evaluatie en vervolg

9. In hoeverre en op welke manier zijn opgedane ervaringen en lessen meegenomen in de ontwikkeling van het opvolgende beleid (de recent vastgestelde LES)?
 - a. Welke risico's en onbenutte kansen kunnen op basis hiervan geïdentificeerd worden in het nieuwe beleid (recente ontwikkelingen)?

Rol van de raad

10. Hoe wordt de raad geïnformeerd en welke informatie ontvangt hij?
11. Hoe heeft de raad invulling gegeven aan zijn kaderstellende en controlerende rol?
12. Welke tussentijdse sturingsmogelijkheden heeft de raad tot zijn beschikking en in hoeverre maakt de raad gebruik van deze mogelijkheden?

Het onderzoek loopt door in 2026. De oplevering van het rapport staat gepland voor april 2026. In de periode daarna zal de rekenkamer de uitkomsten analyseren en op basis daarvan aanbevelingen formuleren voor de gemeenteraad.

Onderbesteding

In 2025 heeft de rekenkamer deelgenomen aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar onderbesteding. Dit onderzoek loopt door in 2026 en wordt uitgevoerd door de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers (NVR) in samenwerking met de Radboud Universiteit. Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in de wijze waarop decentrale overheden begroten en verantwoording afleggen, en in hoeverre de baten en lasten daarbij transparant in beeld worden gebracht.

Binnen het onderzoek staan de volgende deelvragen centraal:

1. Wat is de omvang van (structurele) onderbesteding ten opzichte van de oorspronkelijke dan wel de gewijzigde begroting?
2. Welke regels gelden voor het begroten en verantwoorden van onderbesteding?
3. Wat zijn de oorzaken van onderbesteding, onderscheiden naar baten en lasten?

Het DoeMee-onderzoek resulteert in een landelijk beeld van de begrotingspraktijk bij decentrale overheden. Voor de gemeente Wijchen levert deelname aan dit onderzoek een specifieke factsheet en een benchmark op. Deze bieden inzicht in de positie van Wijchen ten opzichte van andere gemeenten en vormen een basis voor het formuleren van lokale aanbevelingen door de rekenkamer aan de gemeenteraad.

De oplevering van de factsheet staat gepland voor februari 2026. In de periode daarna zal de rekenkamer de uitkomsten analyseren en op basis daarvan aanbevelingen formuleren voor de gemeenteraad.

4. Vergaderingen en andere activiteiten

Vergaderjaar 2025

Tijdens vergaderingen bespreekt de rekenkamer de voortgang van lopende onderzoeken en de relevante ontwikkelingen en actualiteiten die van invloed zijn op lopende onderzoeken. In 2025 heeft de Rekenkamer Wijchen tien vergaderingen gehouden. Daarnaast vonden er diverse fysieke overleggen plaats die specifiek gericht waren op de voortgang van lopende onderzoeken. Er waren ook verschillende digitale overleggen over lopende onderzoeken.

De rekenkamer heeft in 2025 twee keer overleg gevoerd met de klankbordgroep van de rekenkamer. Deze gesprekken leverden waardevolle input op voor de bepaling van de onderzoeksagenda. Op basis van de inbreng uit deze overleggen is een actuele groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen opgesteld. Deze groslijst is opgenomen in het jaarplan 2025 en vormt de basis voor de verdere programmering van onderzoeken in het komende jaar.

Ook heeft de voorzitter van de rekenkamer twee keer overleg gevoerd met de gemeentesecretaris over de wijze van samenwerking met ene ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie aan rekenkameronderzoeken. De conclusie is dat de samenwerking vanuit beide zijden als positief en constructief wordt ervaren.

Tot slot was de Rekenkamer Wijchen in 2025 betrokken bij het regionaal overleg van de rekenkamers in het Rijk van Nijmegen. Dit doet de rekenkamer samen met de rekenkamers van de gemeenten Nijmegen, Berg & Dal, Beuningen, Heumen, Druten, Mook & Middelaar. Doel is om de regionale samenwerking te versterken en gezamenlijk op te trekken bij het uitvoeren van onderzoeken op dossiers die alle deelnemende gemeenten raken.

De Klankbordgroep

De raad heeft een klankbordgroep rekenkamer benoemd. Deze klankbordgroep draagt bij aan:

- a. Het bevorderen van een goede relatie tussen de raad en de rekenkamer.
- b. Een goede aansluiting van onderzoeken bij de behoeften van de raad.

De klankbordgroep bestaat uit een afvaardiging vanuit alle raadsfracties. De rekenkamer vergaderde in 2025 twee keer met de klankbordgroep.

De raad heeft de volgende raadsleden benoemd in de klankbordgroep:

- Kernachtig Wijchen: Henk-Jan Grobbe,
- CDA: Marlien Joosse,
- GroenLinks: Henry Tiemessen,
- D66: Miranda Muller,
- PvdA: Youri Merkus,
- Hart voor Wijchen: Leo Herms,
- VVD: Twan Haerkens.

5. Personele bezetting

In 2025 bestond de Rekenkamer Wijchen uit drie onafhankelijke leden, waaronder de voorzitter. Conform de Gemeentewet zijn de leden van de Rekenkamer voor een zittingstermijn van zes jaar benoemd.

Rekenkamer-lid	Datum benoeming	Einde termijn	Herbenoembaar
Ron Soehawan (voorzitter)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja
Paula den Hartogh (lid)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja
Karin Homan (lid)	1 juli 2023	1 juli 2029	Ja

De rekenkamer werd in 2025 vanuit de griffie ondersteund door Thomas Tielen als ambtelijk secretaris. De Rekenkamer is tevreden over de door de gemeenteraad beschikbaar gestelde capaciteit en spreekt haar waardering uit voor de ambtelijke ondersteuning. Deze ondersteuning draagt in belangrijke mate bij aan het borgen van de verbinding tussen de Rekenkamer en de gemeenteraad.

6. Financiële verantwoording

In 2025 heeft de rekenkamer het toegekende budget als volgt besteed.

Omschrijving	Begroot 2025 (€)	Realisatie 2025 (€)	Vershil (€)
Presentiegeld + reiskosten leden Rekenkamer	16.285	18.870	-2.585 ²
Lidmaatschap van de NVRR	450	440	10
Onderzoek Klimaat en energie	25.315	24.800	515
Onderzoek Werkbedrijf	10.000	0	10.000
Onderzoek Onderbesteding	500	500	0
Onderzoek Kinderarmoede		4.000	-4.000
Onderzoek inwonerparticipatie		4.580	-4.580
Overig	650	0	650
Totaal	53.200	53.190	10

² De presentiegelden zijn dit jaar hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een nabetaling: een indexatie die in een eerder jaar niet is doorgevoerd, is in het verslagjaar alsnog verrekend. Hierdoor vallen de totale kosten eenmalig hoger uit.